

تعویق دوباره انتشار اسناد دخالت آمریکا در کودتای ۲۸ مرداد

۲۹ آذر ۱۳۹۳ ساعت ۱۶:۴۲

روزپنج شنبه ۲۷ آذر ۱۳۹۳ وزارت امور خارجه آمریکا دستور داد تا از انتشار اسناد محرمانه مرتبط با کودتای ۲۸ مرداد که قرار بود منتشر شود، جلوگیری گردد. وزارت خارجه آمریکا مدعی شد به علت نگرانی از تاثیر انتشار این اسناد بر روند مذاکرات هسته‌ای موقتا مانع انتشار این اسناد مهم شده است! جالب آنکه هیچ محدوده زمانی را برای رفع توقیف از این اسناد مشخص نکرد.

روزپنج شنبه ۲۷ آذر ۱۳۹۳ وزارت امور خارجه آمریکا دستور داد تا از انتشار اسناد محرمانه مرتبط با کودتای ۲۸ مرداد که قرار بود منتشر شود، جلوگیری گردد. وزارت خارجه آمریکا مدعی شد به علت نگرانی از تاثیر انتشار این اسناد بر روند مذاکرات هسته‌ای موقتا مانع انتشار این اسناد مهم شده است! جالب آنکه هیچ محدوده زمانی را برای رفع توقیف از این اسناد مشخص نکرد.

در سال ۲۰۱۳ با انتشار اطلاعات سابقا طبقه‌بندی شده‌ای در ارتباط با انگیزه‌های آمریکا و بریتانیا در تقابل با روسیه و عملکرد آژانس اطلاعات مرکزی آمریکا (سیا) در رابطه با کودتای ۲۸ مرداد جزئیات بیش تری را در این زمینه افشاء شد. در همان زمان وعده داده شده بود که اسناد جدیدی در این مورد منتشر خواهد شد. بر اساس مقررات داخلی ایالات متحده، اسناد مرتبط با روابط بین‌الملل، لازم نیست که بیش از سه دهه محرمانه بمانند.

اگرچه آمریکا اعلام کرده از بیم تخریب مذاکرات اتمی بین ایران و شش قدرت جهانی تصمیم گرفت انتشار اسناد مرتبط با کودتای ۲۸ مرداد را که سازمان سیا در آن نقش داشته به تعویق بیاندازد. اما اکثر تحلیلگران تاریخ معاصر معتقدند اینگونه بازی‌های سیاسی بیشتر برای سرپوش گذاردن به افشاء جزئیات بیشتری از مداخلات ایالات متحده در پنج دهه اخیر در اکثر کشورهای مستقل جهان از جمله ایران است.

این تصمیم در جلسه‌ی کمیته تخصصی اسناد دیپلماتیک تاریخی در ماه سپتامبر ۲۰۱۴ اتخاذ شده است. "استفان راندولف" از گروه تاریخ وزارت خارجه آمریکا در این نشست اعلام کرد:

«اطلاعات مربوط به کودتای ۲۸ مرداد آمریکا در ایران به علت مذاکرات در حال انجام با ایران منتشر نخواهد شد.» (۱)

اما این اقدام با واکنش های مخالف از سوی پژوهشگران مستقل در داخل آمریکا نیز روبرو شد. از جمله "ریچارد ایمرمن" رئیس کمیته مشاوران تاریخ وزارت امور خارجه و استاد دانشگاه "تمپل" آمریکا در مصاحبه با آسوشیتدپرس ناخرسندی خود را از اتخاذ چنین تصمیمی اعلام کرد. زیرا انتشار اسناد تاریخی نمی تواند به مذاکراتی که امروز جریان دارد و هیچ ارتباطی هم به موضوع مذاکرات ندارد، صدمه ای وارد کند. سناتور «دانیل پی. موبینهان» در مورد انتشار این اسناد اظهار داشته که «ما (امریکایی ها) در حال مسموم کردن تاریخ خود هستیم.» (۲)

البته پیش از اعلام رسمی این تصمیم وزارت خارجه آمریکا، انتشار این اسناد نخستین بار در تابستان گذشته در سایت "سیکوریتی نیوز" که نزدیک به منابع اطلاعاتی آمریکا است، وعده داده شده بود.

این سایت در آن زمان با اشاره به فعالیت های مخفیانه و دست داشتن مستقیم سیا در کودتا علیه دولت مصدق نوشت:

«در سال ۱۹۸۹ میلادی وزارت امور خارجه آمریکا فصل هایی از اسنادی در مورد سیاست خارجی آمریکا در قبال ایران را منتشر کرد که مواضع دولت «آیزنهاور» در قبال ایران را نشان می داد. در آن زمان از گزارش مذکور انتقاد شده بود چرا که در آن اشاره چندانی به نقش «سیا» در کودتای ۲۸ مرداد نشده بود. اکنون پس از گذشت دو دهه وزارت امور خارجه آمریکا قصد دارد بخش اضافه از اسناد طبقه بندی نشده در مورد "روابط خارجی دولت آمریکا" را منتشر کند که نشان می دهد سازمان سیا در کودتا علیه دولت مصدق به طور مستقیم نقش داشته است.» (۳)

این سایت فعال در حوزه امنیت و سیاست خارجی آمریکا همچنین تایید کرده بود دکتر "استفن راندولف" مورخ وزارت امور خارجه آمریکا قرار است تابستان امسال (سپتامبر ۲۰۱۴) اسناد بیشتری را منتشر کند. این سایت اشاره کرده بود اسناد مذکور به احتمال زیاد رازهای بیشتری از دخالت دستگاه امنیتی آمریکا در کودتای ۲۸ مرداد را فاش می کنند. همان گونه که اسناد منتشر شده در مورد حکومت نظامیان در شیلی در فاصله سال های ۱۹۶۹-۱۹۷۳ میلادی ابعاد تازه یی از فعالیت های مخفیانه دستگاه اطلاعاتی آمریکا را فاش کرد.

پیش از این کمیته مشورتی اسناد تاریخی دیپلماتیک در تاریخ ۶ آوریل ۲۰۱۴ اسنادی را منتشر کرده بود که به مداخلات دولت آمریکا در قبال کنگو (۱۹۶۰-۱۹۶۸)، اتحاد جماهیر شوروی (۱۹۷۷-۱۹۸۰)، منازعه اعراب - اسرائیل (۱۹۷۷-۱۹۸۰) و چین (۱۹۷۷-۱۹۸۰) مربوط می شد. (۴)

در جریان کودتای آمریکایی - انگلیسی ۲۸ مرداد ۱۳۳۲، سازمان سیا با همکاری ام آی سیکس انگلیس دولت محمد مصدق نخست وزیر ایران را که مورد حمایت اکثریت مردم بود، برکنار کردند و محمدرضا پهلوی را که از ترس دستگیری و محاکمه شدن به شهر رم پایتخت ایتالیا گریخته بود بار دیگر به قدرت بازگرداندند.

در واقع رسوایی مداخله دستگاه اطلاعاتی آمریکا در کودتای ۲۸ مرداد یکی از مهم ترین رویدادهای سیاست خارجی آمریکا بوده و از طریق «ارائه اسناد کامل، دقیق و قابل اعتماد» باید ابعاد بیشتر آن را کشف کرد. البته سازمان سیا در مقالات و اسناد موجود در سایت رسمی خود به انجام کودتا علیه محمد مصدق اعتراف کرده و به صورت واضح در ارائه فعالیت خود با عنوان کودتا با همکاری سازمان سیا اشاره می‌کند. (۵) تا کنون دو رئیس‌جمهور آمریکا (بیل کلینتون و باراک اوباما) با اشاره مستقیم به نقش‌آفرینی این کشور در کودتای ۲۸ مرداد، بصورت غیر مستقیم از ملت ایران عذرخواهی کرده‌اند.

باراک اوباما رئیس‌جمهور آمریکا در نطق تاریخی خود در سال ۲۰۰۹ در قاهره به کودتای ۲۸ مرداد اشاره کرد و گفت :

«در جریان جنگ سرد آمریکا در برکناری دولتی در ایران که به صورت دموکراتیک انتخاب شده بود نقش داشت.» (۶) اما حاضر نشد مستقیماً در باره این اقدام مداخله جویانه که ضرر و زیان مادی و معنوی بسیاری به مردم ایران وارد کرده است ، از ملت ایران پوزش بخواهد.

دیکتاتوری شاه ۲۵ سال پس از کودتای آمریکایی - انگلیسی ۲۸ مرداد ادامه داشت در این مدت شاه ضمن ایجاد حکومتی سرکوبگر ضمن آنکه باعث شد تا روند مردم سالاری در ایران به تعویق بیفتد میلیاردها دلار را به جیب سرمایه‌داران آمریکایی - انگلیسی ریخت که در این ۲۵ سال حاکمیت بعد از کودتای ۲۸ مرداد نفت ایران را به غارت بردند و میلیاردها دلار اسلحه ساخت کارخانجات ورشکسته شده خود را به ایران تحمیل کردند.

نقش آمریکا در کودتای ۲۸ مرداد پس از شش دهه، هنوز از مباحث تلخ در مناسبات دو کشور ایران و آمریکا و یکی از اوراق پرونده بزرگ جنایات آمریکا در ایران و بی اعتمادی ایرانیها به آن کشور است؛ پرونده ای که با توطئه های آمریکا در دوران پیش و پس از انقلاب اسلامی بسیار قشورتر شده است. (۶)

پی نوشت ها :

(۱) خبرگزاری آسوشیتدپرس ۱۸ دسامبر ۲۰۱۴

(۲) همان

(۳) <http://fas.org/blogs/secrecy/2014/04/iran-frus>

(۴) همان

۵) <https://fas.org/blogs/secrecy/۲۰۱۴/۱۲/frus-iran-delay>

۶) سایت صدای آلمان ۲۷/۹/۹۳

منبع: موسسه مطالعات و پژوهش های سیاسی

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۲۹۰۲۰/مرداد-۲۸-کودتای-آمریکا-دخالت-اسناد-انتشار-دوباره-تعویقه>